

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

DIREKTORAT ZA SISTEM DAVČNIH, CARINSKIH
IN DRUGIH JAVNIH PRIHODKOV

Sektor za analize in koordinacijo davčne politike

Župančičeva 3, p.p.644a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 67 17

F: 01 369 67 19

**ANALIZA PODATKOV IZ OBRAČUNOV AKONTACIJE DOHODNINE IN
DOHODNINE OD DOHODKOV DOSEŽENIH Z OPRAVLJANJEM DEJAVNOSTI V
LETU 2024**

Pripravil:

Sektor za analize in koordinacijo davčne politike

Januar 2026

Vsebina

Povzetek.....	1
1. Osnovno o dohodku iz dejavnosti in pravna podlaga	2
1.1 Davčna osnova.....	2
1.1.1 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov...	2
1.1.2 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov	3
2. Analiza obračunskih podatkov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov, doseženih z opravljanjem dejavnosti za leto 2024.....	5
2.1 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov	5
2.1.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih	6
2.1.3 Vrsta obveznega socialnega zavarovanja zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	7
2.1.4 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	8
2.1.5 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	9
2.1.5 Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	9
2.1.6 Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo	11
2.2 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov	11
2.2.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po SKD področjih	12
2.2.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov po prihodkovnih razredih.....	13
2.2.3 Vrsta obveznega socialnega zavarovanja zavezancev z normiranimi odhodki	14
2.2.4 Vključenost v zavarovanje za namen priznavanja višine normiranih odhodkov	14
2.2.5 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev z normiranimi odhodki	17
2.2.6 Statistična regija v kateri zavezanci z normiranimi odhodki opravljajo dejavnosti	18

Kazalo preglednic

<i>Preglednica 1: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2024.....</i>	<i>3</i>
<i>Preglednica 2: Splošna olajšava za leto 2024.....</i>	<i>3</i>
<i>Preglednica 3: Osnovni podatki iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti za leto 2024.....</i>	<i>5</i>
<i>Preglednica 4: SKD področje zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov v letu 2024.....</i>	<i>6</i>
<i>Preglednica 5: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2024.....</i>	<i>7</i>
<i>Preglednica 6: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po vrsti obveznega socialnega zavarovanja za leto 2024.....</i>	<i>7</i>
<i>Preglednica 7: Statusno pravna oblika zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, v letu 2024.....</i>	<i>8</i>
<i>Preglednica 8: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, glede na statistično regijo opravljanja dejavnosti v letu 2024.....</i>	<i>9</i>
<i>Preglednica 9: Delež posamezne olajšave, s katero zavezanci zmanjšujejo davčno osnovo, glede na skupni znesek olajšav, za leto 2024.....</i>	<i>10</i>
<i>Preglednica 10: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, glede na razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo za leto 2024.....</i>	<i>11</i>
<i>Preglednica 11: Porazdelitev zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, v letu 2024 po SKD področjih.....</i>	<i>12</i>
<i>Preglednica 12: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2024.....</i>	<i>13</i>
<i>Preglednica 13: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na vrsto obveznega socialnega zavarovanja v letu 2024.....</i>	<i>14</i>
<i>Preglednica 14: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ki so izpolnjevali pogoj, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev, po prihodkovnih razredih, leto 2024.....</i>	<i>15</i>
<i>Preglednica 15: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ki niso izpolnjevali pogoja, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev, po prihodkovnih razredih, leto 2024.....</i>	<i>16</i>
<i>Preglednica 16: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na statusno pravno obliko opravljanja dejavnosti v letu 2024.....</i>	<i>17</i>
<i>Preglednica 17: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na statistično regijo opravljanja dejavnosti v letu 2024.....</i>	<i>18</i>

Povzetek

➤ **Osnovni obračunski podatki**

V letu 2024 je 149.406 zavezancev oddalo 151.167 obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Med njimi je 89.157 zavezancev ugotavljalo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, njihova davčna obveznost je znašala 172 mio evrov. 60.655 zavezancev je ugotavljalo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, skupaj so ti zavezanci plačali 86 mio evrov davka. Glede na statusno pravno obliko je bilo v tem letu 131.893 samostojnih podjetnikov posameznikov, kar predstavlja 88 % vseh zavezancev za davek od dohodka iz dejavnosti.

Število zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, je v letu 2024 glede na 2023 zraslo za 1,1 %, število zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov pa za 5,3 %. Skupaj se je število zavezancev povečalo za 3,2 %.

➤ **Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov**

Največ zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je v letu 2024 opravljalo dejavnost gradbeništva; bilo jih je 12.137 (20 % vseh). 7.860 zavezancev oziroma 13 % vseh, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je bilo v predelovalni dejavnosti, sledijo druge dejavnosti z enakim deležem.

➤ **Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave**

Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave je v letu 2024 uveljavilo 19.767 zavezancev v skupni višini 114 mio evrov. V povprečju so ti zavezanci zmanjšali davčno osnovo za 5.770 evrov.

Največji delež v celotnih olajšavah je z 71 % in skupnim zneskom slabih 81 mio evrov predstavljala olajšava za investiranje, ki jo je uveljavljalo 12.499 zavezancev, preko pokrivanja izgub je 5.885 zavezancev zmanjšalo davčno osnovo za 19,3 mio evrov. Ostale olajšave so predstavljale skupaj 14,2 mio evrov oziroma 12 % celotnega zneska olajšav.

➤ **Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo**

Za zavezance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je povprečna efektivna davčna stopnja, izražena z razmerjem med davčno obveznostjo in davčno osnovo, v letu 2024 znašala 12,6 %.

➤ **Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov**

Pri zavezancih, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov (v nadaljevanju: nomiranci), so močno izstopale strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, kjer je 27,3 % oz. 24.463 zavezancev v letu 2024 oddalo obračune na podlagi normiranih odhodkov. V nastanitveni in gostinski dejavnosti je bilo 7.291 zavezancev oziroma 8,1 % zavezancev glede na vse z normiranimi odhodki, sledijo zavezanci v kulturni, športni in rekreacijski dejavnosti, kjer je bilo 7.107 zavezancev, kar predstavlja 7,9 % vseh normirancev.

Največ normirancev je v letu 2024 opravljalo dejavnost v Osrednjeslovenski regiji s 32.154 oz. 36,1 %. Sledita ji Podravska in Gorenjska regija, obe s preko 10.000 zavezanci in deležem nad 11 %. Tri največje regije imajo skoraj 60 % delež pri številu zavezancev in 63 % delež pri davčni obveznosti. Skupaj so zavezanci v teh treh regijah imeli 108 mio evrov od 172 mio evrov davčne obveznosti normirancev v letu 2024.

1. Osnovno o dohodku iz dejavnosti in pravna podlaga

V skladu z Zakonom o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 in vse nadaljnje spremembe, v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2) se za dohodek iz dejavnosti šteje dohodek, dosežen z opravljanjem vsake podjetniške, kmetijske, gozdarske, poklicne ali druge neodvisne samostojne dejavnosti. Bistvena elementa, na katerih temelji opredelitev dohodka iz dejavnosti, sta, da se dejavnost opravlja trajno (o opravljanju dejavnosti ne moremo govoriti, če gre za enkratno ali občasno posel) in da se opravlja neodvisno oziroma samostojno (zavezanci opravljajo dejavnost za svoj račun, v svojo korist, na svojo odgovornost ter za obveznosti iz naslova opravljanja dejavnosti jamčijo z vsem svojim premoženjem). Zavezanec za dohodek iz dejavnosti je fizična oseba, ki opravlja dejavnost. Sem sodijo poleg samostojnih podjetnikov posameznikov tudi druge fizične osebe, ki prigrasijo opravljanje dejavnosti na podlagi drugih predpisov (npr. notarji, odvetniki, novinarji).

1.1 Davčna osnova

Davčna osnova se od dohodkov iz dejavnosti ugotavlja na dva načina:

- I. z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov;
- II. z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

1.1.1 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

Pri zavezancih, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov, je davčna osnova dobiček, ki se ugotovi tako, da se od prihodkov, ustvarjenih v koledarskem letu, odštejejo odhodki. Za ugotavljanje prihodkov in odhodkov se uporablja poleg ZDoh-2 tudi predpis o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb. Po določilih tega zakona se pri ugotavljanju dobička priznavajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida v skladu s predpisi oziroma računovodskimi standardi, razen če je z zakonom drugače določeno.

Če je davčna osnova negativna, zavezanec izkaže davčno izgubo, ki jo pod pogoji določenimi s 60. členom ZDoh-2 lahko pokriva z zmanjšanjem davčne osnove od dohodka iz dejavnosti v naslednjih letih, vendar ne za več kot 50% davčne osnove.

V skladu z določbami od 61. do 66.a člena ZDoh-2 lahko zavezanci uveljavljajo davčne olajšave, ki zmanjšujejo davčno osnovo.

➤ Davčne olajšave

Davčni zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, lahko zmanjšujejo svojo davčno osnovo in uveljavljajo davčne olajšave, vendar največ v višini 63 % davčne osnove. Neizkoriščen del olajšav za investiranje, za vlaganja v raziskave in razvoj in za donacije se lahko uveljavlja tudi v naslednjih davčnih obdobjih. Davčne olajšave za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so tako po vsebini kot po velikosti načeloma izenačene z davčnimi olajšavami za pravne osebe po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb. Tako lahko v skladu z določbami ZDoh-2 zavezanci uveljavljajo davčne olajšave, ki zavezancu zmanjšujejo davčno osnovo, in sicer lahko zavezanec zmanjša svojo davčno obveznost z uveljavljanjem olajšave:

- za investiranje v višini 40 % investiranega zneska,
- za vlaganja v raziskave in razvoj v višini 100 % zneska vlaganj,
- za zaposlovanje novo zaposlenih oseb, mlajših od 29 let ali oseb starejših od 55 let, ali oseb v poklicu za katerega na trgu dela primanjkuje iskalcev zaposlitve ter za zaposlitev oseb mlajših od 25 let, ki se zaposluje prvič,
- za zaposlovanje invalidov,
- za zavezanca invalida,
- za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju,
- za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje,
- za donacije in
- za vlaganja v digitalni in zeleni prehod.

➤ Izračun akontacije dohodnine

Akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti se za posamezno davčno leto izračuna od davčne osnove, upošteva vse zmanjšanja in povečanja davčne osnove ter z vsemi davčnimi olajšavami,

vključno s posebnima davčnima olajšavama za novinarje, kulturne delavce in športnike na podlagi stopenj iz dohodninske lestvice. Zavezanci lahko uveljavljajo tudi splošno olajšavo, dodatno splošno olajšavo in posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane¹. Ob tem lahko zavezanci uveljavljajo tudi olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje v primeru, če zase plačujejo premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja.

Preglednica 1: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2024

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
Nad	Do		
	8.755		16 %
8.755	25.750	1.400,80	+ 26 % nad 8.755
25.750	51.500	5.819,50	+ 33 % nad 25.750
51.500	74.160	14.317,00	+ 39 % nad 51.500
74.160		23.154,40	+ 50 % nad 74.160

Vir: Zakon o dohodnini

Preglednica 2: Splošna olajšava za leto 2024

Če znaša skupni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
Nad	Do	
	16.000	5.000 + (18.761,40 - 1,17259 x skupni dohodek)
16.000		5.000

Vir: Zakon o dohodnini

1.1.2 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov

Zavezanci lahko ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov prigrasijo davčnemu organu, če njihovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, v davčnem letu pred tem davčnim letom, ne presegajo 50.000 evrov ali če v davčnem letu pred tem davčnim letom njihovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodstvu, ne presegajo 100.000 evrov in je bila pri njih v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno in neprekinjeno najmanj devet mesecev zavarovana vsaj ena oseba za polni delovni čas.²

¹ Rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane, se prizna zmanjšanje letne davčne osnove, ki znaša:

- za prvega vzdrževanega otroka 2.698 evrov letno;
- za drugega vzdrževanega otroka 2.933 evrov letno;
- za tretjega vzdrževanega otroka 4.892 evrov letno;
- za četrtega vzdrževanega otroka 6.851 evrov letno;
- za petega vzdrževanega otroka 8.810 evrov letno;
- za vsakega nadaljnjega vzdrževanega otroka se višina olajšave poveča za 2.698 evrov letno, glede na višino olajšave za predhodnega otroka;
- za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo 9.777 evrov letno.

² Za zavezance z dohodki iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti veljajo drugačni pogoji (6. odstavek 48. člena ZDoh-2).

Zavezanci (normiranci) ugotovijo davčno osnovo na način, da od ustvarjenih prihodkov odštejejo normirane odhodke in sicer:

- a) Če je bila v davčnem letu, za katero se ugotavlja davčna osnova, pri zavezancu v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zavarovana na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve vsaj ena oseba za polni delovni čas neprekinjeno najmanj devet mesecev³, v naslednji višini:

Če znašajo prihodki iz dejavnosti, za leto, za katero se ugotavlja davčna osnova, v evrih		delež prihodkov		
nad	do			
	50.000	80 %		
50.000	100.000	40 %	nad	50.000
100.000		0 %	nad	100.000

- b) Če v davčnem letu, za katero se ugotavlja davčna osnova, pri zavezancu v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ni bila obvezno zavarovana na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve vsaj ena oseba za polni delovni čas neprekinjeno najmanj devet mesecev, v naslednji višini:

Če znašajo prihodki iz dejavnosti, za leto, za katero se ugotavlja davčna osnova, v evrih		% prihodkov		
nad	do			
	12.500	80 %		
12.500	50.000	40 %	nad	12.500
50.000		0 %	nad	50.000

Pri ugotavljanju davčne osnove se upošteva prihodke ob njihovem nastanku (tj. fakturirana realizacija). Dohodnina od dohodka iz dejavnosti se odmeri po 20 % davčni stopnji in se šteje kot dokončen davek. Zavezanci pri izračunu dohodnine ne morejo uveljavljati davčnih olajšav, ki jih sicer lahko uveljavljajo zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. To velja tako za olajšave, ki so vezane na dohodek iz dejavnosti, kot za osebne in posebne osebne olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za dohodnino (npr. splošna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane,...).

³ Za zavezance z dohodki iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti velja nekoliko drugačna omejitev višine normiranih odhodkov (tretji odstavek 59. člena ZDoh-2), in sicer velja omejitev v višini ne več kot 80.000 evrov.

2. Analiza obračunskih podatkov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov, doseženih z opravljanjem dejavnosti za leto 2024

Preglednica 3: Osnovni podatki iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti za leto 2024

Zneski v mio evrih

Postavka	Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov		Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov		Skupaj	
	Število	Znesek	Število	Znesek	Število	Znesek
Št. predloženih obračunov DDD	60.827		90.340		151.167	
Št. zavezancev za DDD	60.655		89.157		149.406	
DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI	58.799	7.361,3	85.651	2.434,9	144.450	9.796,2
DAVČNO PRIZNANI ODHODKI	59.949	6.740,7	85.647	1.573,7	145.596	8.314,5
DAVČNA OSNOVA	50.475	682,1	85.644	861,2	136.119	1.543,2
DAVČNA IZGUBA	9.558	58,9			9.558	58,9
Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	19.767	114,1			19.767	114,1
OSNOVA ZA DOHODNINO	50.463	568,0	85.644	861,2	136.107	1.429,2
Olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za doh (splošna olaj., olaj. za vzdrževane družinske člane,...)	42.129	235,0			42.129	235,0
AKONTACIJA DOH	28.148	86,0	85.638	172,2	113.786	258,3
DAVČNA OBVEZNOST	28.125	85,8	85.565	171,9	113.690	257,7
EFEKTIVNA DAVČNA STOPNJA	12,6%		20,0%		16,7%	

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Zavezanci, ki so v letu 2024 ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, so celotno davčno osnovo preko davčnih olajšav znižali za 114 mio evrov, kar predstavlja 16,7 % davčne osnove. Olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za dohodnino, med katere štejemo splošno olajšavo, olajšavo za vzdrževane družinske člane ter olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje zavezanca, so zmanjšale davčno osnovo za 235 mio evrov (34,5 % celotne davčne osnove). Davčno izgubo v višini 59 mio evrov je izkazalo 9.558 zavezancev (15,8 % vseh, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov). Davčna obveznost zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je znašala 86 mio evrov.

Na podlagi normiranih odhodkov je davčno osnovo ugotavljalo 89.157 zavezancev (60 % vseh), oddali so 90.340 obračunov. Ti zavezanci so izkazali davčno osnovo v višini 861 mio evrov in pripoznali 172 mio evrov davčne obveznosti.

2.1 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

Davčna osnova je v tem primeru dobiček, ki se ugotavlja kot razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki. Od ugotovljene davčne osnove (dobička), morajo zavezanci plačati akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Osebe z dejavnostjo, ki ugotavljajo davčno osnovo od dohodka iz dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, morajo voditi poslovne knjige.

2.1.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih

Preglednica 4: SKD področje zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo pa podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov v letu 2024

Naziv SKD	Zneski v mio evrih			
	Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov			
	Št. zavezancev	Davčni prihodki	Davčni odhodki	Davčna obveznost
Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	2.026	270	253	1,4
Rudarstvo	21	11	10	0,2
Predelovalne dejavnosti	7.860	1.113	1.026	12,0
Oskrba z električno energijo, plinom, paro in hladnim zrakom	401	26	24	0,3
Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja	41	4	3	0,2
Gradbeništvo	12.137	1.533	1.386	15,9
Trgovina	6.125	1.269	1.216	8,1
Prevoz in skladiščenje	3.903	940	881	6,6
Nastanitvene in gostinske dejavnosti	5.649	702	663	6,1
Založništvo, radiodifuzija ter produkcija in distribucija vsebin	470	21	18	0,4
Dejavnosti v zvezi s telekomunikacijami, računalniškim programiranjem, svetovanjem, računalniško infrastrukturo in drugimi informacijskimi storitvami	704	40	32	1,2
Finančne in zavarovalniške dejavnosti	351	21	18	0,5
Poslovanje z nepremičninami	446	35	30	0,9
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	5.639	402	332	13,6
Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	2.434	186	165	2,5
Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	9	1	1	0,0
Izobraževanje	1.451	51	41	1,3
Zdravstvo in socialno varstvo	1.322	165	125	10,1
Kulturne, športne in rekreacijske dejavnosti	1.965	68	58	0,9
Druge dejavnosti	7.729	500	459	3,7
Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem ter proizvodnja za lastno rabo	2	0	0	0,0
Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	6	1	1	0,0
Neznano in napake	7	1	1	0,0
SKUPAJ	60.698	7.361	6.741	85,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Na podlagi podatkov iz Preglednice 4 vidimo, da je največ zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, v letu 2024 opravljalo dejavnost gradbeništva; bilo jih je 12.137 (20 % vseh). 7.860 zavezancev oziroma 13 % vseh, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je bilo v predelovalni dejavnosti, sledijo druge dejavnosti z enakim (13 %) deležem. Skupno število zavezancev, če jih razdelimo po SKD, za 43 zavezancev odstopa od števila zavezancev, kar je posledica tega, da so nekateri zavezanci med letom spremenili uvrstitev v SKD.

2.1.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov po prihodkovnih razredih

Preglednica 5: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2024

Zneski so v mio evrih

Razred prihodkov	Število zavezancev	Davčni prihodki	Davčna osnova	Davčna obveznost	Delež zavezancev
brez prihodkov	1.827		0,0	0,0	3%
od 0,01 do 5.000	4.293	10	1,5	0,1	7%
nad 5.000 do 10.000	3.679	27	4,4	0,2	6%
nad 10.000 do 15.000	1.754	20	3,5	0,1	3%
nad 15.000 do 20.000	5.534	89	18,8	0,6	9%
nad 20.000 do 30.000	6.716	166	35,4	1,3	11%
nad 30.000 do 40.000	5.342	185	37,0	2,0	9%
nad 40.000 do 50.000	4.752	214	37,8	2,6	8%
nad 50.000 do 60.000	2.690	147	23,2	1,7	4%
nad 60.000 do 70.000	2.258	146	21,6	1,7	4%
nad 70.000 do 80.000	1.845	138	20,0	1,8	3%
nad 80.000 do 90.000	1.646	139	19,6	1,9	3%
nad 90.000 do 100.000	1.429	135	18,2	1,9	2%
nad 100.000 do 120.000	2.321	254	32,9	3,4	4%
nad 120.000	14.569	5.690	408,1	66,3	24%
Skupaj	60.655	7.361	682,1	85,8	100%

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Preglednica 5 pokaže, da je 24 % (14.569) zavezancev ustvarilo prihodke nad 120.000 evrov, njihova davčna obveznost je znašala 66,3 mio evrov, kar predstavlja 77,3 % celotne davčne obveznosti, ki so jo pripoznali zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov. Podobno je število zavezancev s prihodki do 20.000 evrov. Teh je 28 % (17.087), vendar pa so, v primerjavi z vsemi, pripoznali zgolj 0,8 % davčne obveznosti oziroma 1,3 mio evrov.

2.1.3 Vrsta obveznega socialnega zavarovanja zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Preglednica 6: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po vrsti obveznega socialnega zavarovanja za leto 2024

Zneski so v mio evrih

Vrsta obv. soc. zavarovanja	Št. zavez.	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost	Delež zavez.	Delež davčne obveznosti	Dav. pr. prih. na zav. (v evrih)
Samo iz naslova opravljanja dejavnosti	46.332	6.297	72,4	76%	84%	135.901
Samo iz delovnega razmerja	9.205	665	8,6	15%	10%	72.250
Ostalo	5.118	400	4,8	8%	6%	78.084
Skupaj	60.655	7.361	85,8	100%	100%	121.363

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Od skupno 60.655 zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov (Preglednica 6) je bila večina (46.332 oz. 76 %) zavarovana iz naslova opravljanje dejavnosti. Njihovi letni davčno priznani prihodki so v povprečju znašali 135.901 evrov na zavezanca oz. okoli 11.300 evrov na mesec. Njihova povprečna davčna obveznost na mesec je na osnovi take razdelitve znašala 130 evrov.

15 % zavezancev je bilo zavarovanih iz delovnega razmerja, kar pomeni, da dejavnost opravljajo poleg redne zaposlitve. V povprečju so bili njihovi letni davčno priznani prihodki približno 72.000 evrov na zavezanca, davčna obveznost pa 929 evrov na zavezanca na leto (77 evrov na mesec).

V kategorijo ostalo smo razvrstili zavezance, ki so primerljive obvezne prispevke za socialno varnost, plačevali v sklad, priznan za davčne namene v katerikoli drugi državi če zavezanec ni bil rezident Slovenije neposredno pred začetkom opravljanja dejavnosti v Sloveniji in je v tem času že prispeval v navedeni sklad. V to kategorijo smo razvrstili tudi zavezance, ki so v enem letu imeli več kot eno vrsto obveznega socialnega zavarovanja ali imeli druge vrste obveznega socialnega zavarovanja. Takih zavezancev je bilo 8 %, njihova davčna obveznost pa je v povprečju znašala 938 evrov na zavezanca v letu (oz. 78 evrov na zavezanca na mesec).

2.1.4 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Preglednica 7: Statusno pravna oblika zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, v letu 2024

Zneski so v mio evrih

Vrsta statusne oblike	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčni prih. na zav. (v evrih)	Davčna obveznost
Samostojni podjetnik posameznik	54.556	89,9%	6.671,1	122.280	66,9
Nosilec dopolnilne dej. na kmetiji	1.919	3,2%	94,8	49.413	0,7
Izvajalec kmet. in gozd. dejavnosti	996	1,6%	213,9	214.746	0,8
Zdravnik, zobozdrav., zas. zdr.del.	687	1,1%	135,0	196.543	8,6
Samostojni kulturni ustvarjalec	587	1,0%	11,5	19.669	0,2
Druga fizična oseba	514	0,8%	23,6	45.908	0,3
Evidentiran odvetnik	453	0,7%	45,9	101.330	2,7
Registriran sobodajalec	428	0,7%	4,9	11.427	0,2
Poklicni športnik	190	0,3%	3,3	17.299	0,1
Notar	86	0,1%	30,3	352.864	3,2
Zasebni športni delavec	65	0,1%	3,7	57.124	0,8
Registriran lekarnar	46	0,1%	112,7	2.449.049	0,8
Izvršitelj	23	0,0%	5,7	247.676	0,2
Morski ribič	14	0,0%	0,1	4.780	0,0
Samostojni novinar	11	0,0%	0,3	29.853	0,0
Proizvajalec električne energije	11	0,0%	0,0	4.439	0,0
Evidentiran detektiv	6	0,0%	0,4	71.943	0,0
Zasebni izvajalec raziskovalec	4	0,0%	0,0	1.805	0,0
Ostalo, napake	59	0,1%	3,9	66.947	0,1
SKUPAJ	60.655	100%	7.361	121.363	85,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

V letu 2024 je bilo 54.556 zavezancev vpisanih kot samostojni podjetniki posamezniki, kar predstavlja 90 % vseh zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Sledijo Nosilec dopolnilne dej. na kmetiji, teh je bilo 3,2 % oz. 1.919 zavezancev (Preglednica 7). Po davčno priznanih prihodkih na zavezanca izstopajo registrirani lekarnarji, kjer je povprečni prihodek na

zavezanca skoraj 2,5 mio evrov, kar je približno 20-krat več, kot je povprečni davčno priznani prihodek na vse zavezanke, ki so davčno osnovo ugotavljali na osnovi dejanskih prihodkov in odhodkov.

2.1.5 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Preglednica 8: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, glede na statistično regijo opravljanja dejavnosti v letu 2024

Zneski so v mio evrih

Statistična regija	Število zavezancev	Delež zavezancev	Davčno priznani prihodki	Davčno priznani odhodki	Davčna osnova	Davčna izguba	Davčna obveznost
Gorenjska	6.020	9,9%	716	652	69,6	5,5	8,7
Goriška	3.673	6,1%	379	342	41,5	3,7	5,0
Jugovzhodna Slovenija	3.957	6,5%	567	523	47,9	4,0	6,0
Koroška	1.901	3,1%	242	219	24,2	1,7	3,2
Obalno-kraška	3.835	6,3%	369	334	39,7	4,1	4,9
Osrednjeslovenska	14.925	24,6%	1.720	1.566	168,1	13,5	22,7
Podravska	9.357	15,4%	1.179	1.087	103,4	11,2	13,1
Pomurska	2.960	4,9%	368	339	32,6	3,5	3,7
Posavska	2.239	3,7%	309	285	25,8	2,4	3,2
Primorsko-notranjska	1.660	2,7%	175	160	17,2	1,8	2,0
Savinjska	8.307	13,7%	1.158	1.070	95,0	5,9	11,3
Zasavska	1.394	2,3%	156	143	14,1	1,3	1,7
Neznano	427	0,7%	23	20	3,0	0,3	0,3
SKUPAJ	60.655	100%	7.361	6.741	682,1	58,9	85,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Največje število zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je bilo v letu 2024 v Osrednjeslovenski statistični regiji - 14.925 oz. 24,6 %. Sledi ji Podravska regija z 9.357 (15,4 %) in nato Savinjska regija z 8.307 zavezanci (13,7 %). Podobna porazdelitev je tudi pri davčni osnovi, davčni izgubi in davčni obveznosti. Pri slednji so te tri regije imele za 47 od 86 mio evrov (55 %) skupne davčne obveznosti zavezancev v Sloveniji, ki svojo davčno osnovo ugotavljajo na osnovi dejanskih prihodkov in odhodkov.

2.1.5 Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave

Davčni zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, lahko zmanjšujejo svojo davčno osnovo in uveljavljajo davčne olajšave, vendar največ v višini 63 % davčne osnove.

Preglednica 9: Delež posamezne olajšave, s katero zavezanci zmanjšujejo davčno osnovo, glede na skupni znesek olajšav, za leto 2024

Zneski so v mio evrih

Vrsta olajšave	Št. zavezancev	Znesek olajšave	Delež olajšave v celotnih olajšavah
Olajšava za investiranje	12.499	80,6	70,7%
Pokrivanje izgube	5.885	19,3	16,9%
Olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj	4	0,1	0,1%
Olajšava za zaposlovanje invalidov	493	4,2	3,7%
Olajšava za zavezanca invalida	577	3,2	2,8%
Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	173	0,2	0,2%
Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	159	0,2	0,2%
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno - izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke in religiozne namene	4.306	1,3	1,2%
Olajšava za donacije - izplačila za kulturne namene, športne namene in izplačila prostovoljnemu društvu, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	1.093	0,5	0,5%
Olajšava za donacije - izplačila izvajalcem programa vrhunskega športa za vlaganja v vrhunski šport, opredeljenim z zakonom, ki ureja šport (druga točka drugega odstavka 66. člena ZDoh-2)	14	0,0	0,0%
Olajšava za donacije - izplačila namenjena odpravi posledic epidemije v skladu z 62.a členom ZIUZEOP	2	0,0	0,0%
Posebna osebna olajšava	307	0,8	0,7%
Olajšava za zaposlovanje po 61.a členu Zdoh-2	318	2,7	2,4%
Olajšava za vlaganja v digitalni in zeleni prehod po 65.a členu ZDoh-2	89	0,9	0,8%
Skupaj zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	19.767	114,1	100%

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Iz Preglednice 9 je razvidno, da je zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave v letu 2024 uveljavilo 19.767 zavezancev (33 % zavezancev z dejanskimi odhodki), v skupni višini 114 mio evrov. V povprečju so ti zavezanci zmanjšali davčno osnovo za 5.770 evrov.

Največji delež v celotnih olajšavah je z 71 % in skupnim zneskom slabih 81 mio evrov predstavljala olajšava za investiranje, ki jo je uveljavljalo 12.499 zavezancev, preko pokrivanja izgub je 5.885 zavezancev zmanjšalo davčno osnovo za 19,3 mio evrov. Ostale olajšave so predstavljale skupaj 14,2 mio evrov oziroma 12 % celotnega zneska olajšav.

2.1.6 Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo

Preglednica 10: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, glede na razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo za leto 2024

Zneski so v mio evrih

Razredi davčne obveznosti glede na davčno osnovo	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčna osnova	Davčna obveznost	Povprečna efektivna davčna stopnja
davčna osnova je nič	10.070	16,6%	336			-
davek je nič	22.274	36,6%	1.588	116	0,0	0,0%
pod 2%	2.348	3,9%	359	31	0,3	1,1%
od 2 % do 5 %	3.733	6,1%	696	62	2,1	3,5%
od 5 % do 8 %	5.047	8,3%	886	74	4,8	6,5%
od 8 % do 10 %	3.229	5,3%	534	51	4,6	9,0%
od 10 % do 13 %	2.724	4,5%	611	60	6,9	11,4%
od 13 % do 15 %	1.578	2,6%	336	36	5,0	14,0%
nad 15 %	9.652	15,9%	2.015	252	62,0	24,6%
Skupaj	60.655	100%	7.361	682	85,8	12,6%

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni izračuni MF

V letu 2024 je razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo⁴ za zavezance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov znašalo 12,6 %. 57 % zavezancev, ki je davčno osnovo ugotavljalo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je beležilo davčno obveznost glede na davčno osnovo nižjo od 2 % oz. je bila davčna osnova oz. davčna obveznost enaka 0. V razredu razmerja med davčno obveznostjo in davčno osnovo nad 15 % pa je bilo 16 % zavezancev (Preglednica 10).

2.2 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov

Možnost ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov je opsijska. Odločitev o načinu ugotavljanja davčne osnove (dejanski prihodki in odhodki ali dejanski prihodki in normirani odhodki) sprejme zavezanec, ki izpolnjuje pogoje, pri čemer se odloči, katera od zakonskih opcij je z vidika njegovega poslovanja bolj sprejemljiva.

⁴ Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo v primeru davka od dohodkov pravnih oseb izraža efektivno davčno stopnjo, ki predstavlja pomembno mero dejanskega davčnega bremena podjetij, medtem ko v primeru davka od dohodkov iz dejavnosti to razmerje sicer upošteva zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave vendar v primeru davka od dohodkov iz dejavnosti še ne gre za dokončen davek. Osnovo za dohodnino namreč lahko še dodatno zmanjšujejo »osebne« olajšave (npr. splošna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane) zato to razmerje ne odraža dejanske oziroma efektivne davčne stopnje.

2.2.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po SKD področjih

Preglednica 11: Porazdelitev zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, v letu 2024 po SKD področjih

Naziv SKD	Zneski v mio evrih			
	Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov			
	Število zavezancev	Davčni prihodki	Davčni odhodki	Davčna obveznost
Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	1.280	19,0	12,9	1,2
Rudarstvo	7	0,1	0,1	0,0
Predelovalne dejavnosti	5.717	134,0	89,5	8,9
Oskrba z električno energijo, plinom, paro in hladnim zrakom	446	6,5	4,2	0,5
Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in saniranje okolja	27	0,8	0,5	0,1
Gradbeništvo	5.112	146,9	101,5	9,1
Trgovina	3.416	93,4	61,0	6,5
Prevoz in skladiščenje	2.511	50,5	34,2	3,3
Nastanitvene in gostinske dejavnosti	7.291	137,0	90,3	9,3
Založništvo, radiodifuzija ter produkcija in distribucija vsebin	1.827	45,6	31,6	2,8
Dejavnosti v zvezi s telekomunikacijami, računalniškim programiranjem, svetovanjem, računalniško infrastrukturo in drugimi informacijskimi storitvami	6.339	266,4	161,7	20,9
Finančne in zavarovalniške dejavnosti	705	28,9	18,2	2,1
Poslovanje z nepremičninami	2.023	62,0	37,6	4,9
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	24.463	817,5	511,9	61,1
Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	6.234	145,3	98,8	9,3
Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	57	1,0	0,7	0,1
Izobraževanje	5.753	115,1	79,4	7,1
Zdravstvo in socialno varstvo	4.191	118,3	70,3	9,6
Kulturne, športne in rekreacijske dejavnosti	7.107	155,5	104,3	10,1
Druge dejavnosti	4.957	90,8	64,7	5,2
Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem ter proizvodnja za lastno rabo	2	0,0	0,0	0,0
Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	1	0,0	0,0	0,0
Neznano in napake	13	0,3	0,2	0,0
SKUPAJ	89.479	2.435	1.574	171,9

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Pri zavezancih, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, so močno izstopale strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, kjer je 27,3 % oz. 24.463 zavezancev v letu 2024 oddalo obračune na podlagi normiranih odhodkov. V nastanitveni in gostinski dejavnosti je bilo 7.291 zavezancev oziroma 8,1 % zavezancev glede na vse z normiranimi odhodki, sledijo zavezanci v kulturni, športni in rekreacijski dejavnosti, kjer je bilo 7.107 zavezancev, kar predstavlja 7,9 % vseh normirancev (Preglednica 11). Skupno število zavezancev, če jih razdelimo po SKD, za 322 zavezancev

odstopa od števila zavezancev, kar je posledica tega, da so nekateri zavezanci med letom spremenili uvrstitev v SKD.

Primerjava prispevka SKD dejavnosti k skupni davčni obveznosti normirancev pokaže še bolj prevladujoč položaj najbolj pogoste dejavnosti. Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti so prispevale 36 % davčne obveznosti, dejavnosti v zvezi s telekomunikacijami, računalniškim programiranjem, svetovanjem, računalniško infrastrukturo in drugimi informacijskimi storitvami pa 12 %, obe skupaj skoraj polovico vse davčne obveznosti, tj. 82 mio od 172 mio evrov.

2.2.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov po prihodkovnih razredih

Preglednica 12: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2024

Zneski v mio evrih

Razred prihodkov	Št. zavez.	Delež (št. zav.)	Davčno priznani prihodki	Davčna osnova	Davčna obveznost
brez prihodkov	4.351	5%			
od 0,01 do 5.000	12.681	14%	31	6,1	1,2
nad 5.000 do 10.000	10.597	12%	79	15,8	3,2
nad 10.000 do 15.000	10.291	12%	127	27,1	5,4
nad 15.000 do 20.000	7.426	8%	129	36,0	7,2
nad 20.000 do 30.000	12.053	14%	298	92,8	18,5
nad 30.000 do 40.000	9.073	10%	316	99,6	19,9
nad 40.000 do 50.000	11.800	13%	544	177,1	35,4
nad 50.000 do 60.000	2.858	3%	156	47,9	9,6
nad 60.000 do 100.000	5.868	7%	455	176,9	35,3
nad 100.000 do 120.000	1.000	1%	108	53,4	10,6
nad 120.000	1.159	1%	191	128,3	25,6
Skupaj	89.157	100%	2.435	861,2	171,9

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Med zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov in so v letu 2024 oddali davčni obračun, jih je bilo 5 % brez prihodkov, s prihodki do 5.000 evrov je bila slaba petina zavezancev. Dobra polovica normirancev je imela prihodke do 20.000 evrov, njihov delež v celotnih prihodkih je znašal 15 % in v celotni davčni obveznosti pa 10 % (Preglednica 12). Le 2 % zavezancev je imelo prihodke nad 100.000 evrov, njihov delež davčne obveznosti v celotni davčni obveznosti pa je znašal 21 %.

2.2.3 Vrsta obveznega socialnega zavarovanja zavezancev z normiranimi odhodki

Preglednica 13: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na vrsto obveznega socialnega zavarovanja v letu 2024

Zneski so v mio evrih					
Vrsta obv. soc. zavarovanja	Št. zavez.	Delež	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost	Dav. pr. prih. na zav. (v evrih)
Samo iz naslova opravljanja dejavnosti	44.150	50%	1.590	100,7	36.014
od tega najmanj 1 oseba za 9 mesecev	31.108	35%	1.380	83,2	44.367
od tega manj kot 9 mesecev	13.042	15%	210	17,5	16.089
Samo iz delovnega razmerja	35.235	40%	656	55,8	18.613
Ostalo	9.772	11%	189	15,4	19.348
Skupaj	89.157	100%	2.435	171,9	27.310

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

V letu 2024 je bilo od skupno 89.157 normirancev (Preglednica 13) slaba polovica (44.150) zavarovana iz naslova opravljanje dejavnosti, od tega je 31.108 zavezancev izpolnjevalo tudi pogoj, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev. Slednje imenujemo »polni normiranci«. Izpolnjevanje pogoja jim je omogočalo, da so lahko uveljavljali višje normirane odhodke, kot bi jih sicer. Njihovi letni davčno priznani prihodki so v povprečju znašali 44.367 evrov na zavezanca oz. približno 3.700 evrov na mesec, če ta znesek razdelimo enakomerno na 12 mesecev. Njihova povprečna davčna obveznost na mesec je na osnovi take razdelitve znašala 223 evrov na zavezanca. Za primerjavo: povprečna bruto plača v Sloveniji je v letu 2024 znašala 2.395 evrov mesečno, dohodnina za osebo, ki uveljavlja le splošno olajšavo, pa je za tako višino plače znašala 295 evrov.

40 % normirancev je bilo zavarovano iz delovnega razmerja. Take zavezance imenujemo tudi »popoldanci«, saj je za večino njih značilno, da dejavnost opravljajo poleg redne zaposlitve. V povprečju so zato njihovi davčno priznani prihodki na zavezanca mnogo nižji kot pri polnih normirancih – znašali so 18.613 evrov na leto. V kategorijo »Ostalo« smo uvrstili zavezance, ki so bili v letu 2024 zavarovani po več kot eni osnovi (npr. če so med letom iz popoldanca prešli na polnega normiranca) ali so bili zavarovani po drugih osnovah.

2.2.4 Vključenost v zavarovanje za namen priznavanja višine normiranih odhodkov

V primeru, da zavezanec, ki ni polni normiranec zaposluje osebo, ki je na tak način zavarovana za polni delovni čas najmanj 9 mesecev, lahko ta zavezanec uveljavlja normirane odhodke v enaki višini kot polni normiranec, zato je bilo število teh, ki so lahko uveljavljali normirane odhodke po davčno bolj ugodni lestvici, še za približno tisoč zavezancev višje kot je število polnih normirancev.

Preglednica 14: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ki so izpolnjevali pogoj, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev, po prihodkovnih razredih, leto 2024

Zneski so v mio evrih

Razred prihodkov (v EUR)	Št. zavez.	Delež	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost
brez prihodkov	386	1%		
od 0,01 do 5.000	840	3%	2	0,1
nad 5.000 do 10.000	1.170	4%	9	0,4
nad 10.000 do 15.000	1.664	5%	21	0,8
nad 15.000 do 20.000	2.258	7%	40	1,6
nad 20.000 do 30.000	5.171	16%	129	5,2
nad 30.000 do 40.000	4.966	15%	174	7,0
nad 40.000 do 50.000	6.763	21%	311	12,4
nad 50.000 do 60.000	2.186	7%	120	5,7
nad 60.000 do 70.000	1.648	5%	107	6,2
nad 70.000 do 80.000	1.304	4%	98	6,5
nad 80.000 do 90.000	945	3%	80	5,8
nad 90.000 do 100.000	1.099	3%	105	8,2
nad 100.000 do 120.000	855	3%	93	8,2
nad 120.000	959	3%	159	20,3
Skupaj	32.214	100%	1.447	88,4

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

79 % normirancev, ki so izpolnjevali pogoje za uveljavljanje višjih normiranih odhodkov (polni normiranci, in tisti, ki so imeli zaposleno osebo za polni delovni čas vsaj 9 mesecev) je imelo prihodke do višine 60.000 evrov. Njihova davčna obveznost (33 mio evrov) je predstavljala le 37 % skupne davčne obveznosti te skupine normirancev. 3 % od analizirane skupine normirancev, ki je imelo letno več kot 120.000 evrov davčno priznanih prihodkov je obračunalo 23 % celotne davčne obveznosti te skupine zavezancev.

Preglednica 15: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ki niso izpolnjevali pogoja, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev, po prihodkovnih razredih, leto 2024

Zneski so v mio evrih

Razred prihodkov (v EUR)	Št. zavez.	Delež	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost
brez prihodkov	3.962	7,0%		
od 0,01 do 5.000	11.840	20,8%	28	1,1
nad 5.000 do 10.000	9.427	16,6%	70	2,8
nad 10.000 do 12.500	5.189	9,1%	59	2,4
nad 12.500 do 20.000	8.605	15,1%	137	7,8
nad 20.000 do 30.000	6.886	12,1%	169	13,4
nad 30.000 do 40.000	4.111	7,2%	142	13,0
nad 40.000 do 50.000	5.039	8,8%	234	23,0
nad 50.000 do 60.000	673	1,2%	36	3,9
nad 60.000 do 70.000	356	0,6%	23	2,8
nad 70.000 do 80.000	227	0,4%	17	2,3
nad 80.000 do 90.000	165	0,3%	14	1,9
nad 90.000 do 100.000	118	0,2%	11	1,6
nad 100.000 do 120.000	144	0,4%	16	2,4
nad 120.000	200	0,4%	32	5,3
Skupaj	56.942	100%	987	83,5

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Število normirancev, ki niso izpolnjevali pogoja za višje normirane odhodke, predstavlja 64 % vseh normirancev (56.942 od 89.157), a je njihova davčna obveznost le slaba polovica celotne davčne obveznosti normirancev (48,6 %). Njihova razdelitev po prihodkovnih razredih pokaže, da jih je 53 % imelo davčno priznane prihodke do 12.500 evrov za katere delež normiranih odhodkov znaša 80 %. Nadaljnjih 43 % je imelo prihodke med 12.500 in 50.000 evrov, kar je pomenilo, da so lahko za del dohodka v tem intervalu uveljavljali 40 % normirane odhodke. Le 3,5 % prikazane skupine zavezancev v Preglednici 15 je imelo prihodke nad 50.000 evrov.

2.2.5 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev z normiranimi odhodki

Preglednica 16: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na statusno pravno obliko opravljanja dejavnosti v letu 2024

Zneski so v mio evrih

Vrsta statusne oblike	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčni prih. na zav. (v evrih)	Davčna obveznost
Samostojni podjetnik posameznik	77.337	86,7%	2.203,9	28.498	155,7
Registriran sobodajalec	3.476	3,9%	48,9	14.077	3,4
Nosilec dopolnilne dej. na kmetiji	2.990	3,4%	32,2	10.771	2,3
Samostojni kulturni ustvarjalec	2.447	2,7%	43,7	17.848	2,0
Druga fizična oseba	774	0,9%	10,8	13.914	0,7
Evidentiran odvetnik	717	0,8%	45,9	64.024	3,6
Poklicni športnik	607	0,7%	24,6	40.464	2,4
Izvajalec kmet. in gozd. dejavnosti	215	0,2%	4,6	21.273	0,3
Zasebni športni delavec	211	0,2%	7,6	36.175	0,6
Zdravnik, zobozdrav., zas. zdr. del.	162	0,2%	9,0	55.663	0,7
Proizvajalec električne energije	70	0,1%	0,6	8.005	0,0
Samostojni novinar	32	0,0%	0,7	21.911	0,0
Zasebni izvajalec raziskovalec	9	0,0%	0,3	37.323	0,0
Evidentiran detektiv	9	0,0%	0,3	28.859	0,0
Morski ribič	4	0,0%	0,0	11.827	0,0
Izvršitelj	3	0,0%	0,2	75.543	0,0
Zasebni učitelj oziroma vzgojitelj	3	0,0%	0,0	12.991	0,0
Ostalo, napake	91	0,1%	1,5	16.936	0,1
Skupaj	89.157	100%	2.434,9	27.310	171,9

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

V letu 2024 je bilo od skupno 89.157 normirancev (Preglednica 16) kar 77.337 samostojnih podjetnikov posameznikov; to predstavlja 87 % vseh normirancev. Registriranih sobodajalcev je bilo 3.476 (3,9 %), medtem ko je bilo nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji 2.990 (3,4 %) ter 2.447 (2,7 %) samostojnih kulturnih ustvarjalcev.

2.2.6 Statistična regija v kateri zavezanci z normiranimi odhodki opravljajo dejavnosti

Preglednica 17: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na statistično regijo opravljanja dejavnosti v letu 2024

Zneski so v mio evrih					
Statistična regija	Število zavezancev	Delež zavezancev	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost	Delež davčne obveznosti
Gorenjska	10.398	11,7%	282	19,2	11,2%
Goriška	5.462	6,1%	139	9,3	5,4%
Jugovzhodna Slovenija	4.409	4,9%	120	9,1	5,3%
Koroška	2.261	2,5%	53	3,7	2,2%
Obalno-kraška	6.666	7,5%	164	11,2	6,5%
Osrednjeslovenska	32.154	36,1%	959	69,2	40,2%
Podravska	10.723	12,0%	285	19,9	11,6%
Pomurska	2.594	2,9%	61	4,3	2,5%
Posavska	2.153	2,4%	54	3,5	2,1%
Primorsko-notranjska	1.760	2,0%	42	2,7	1,6%
Savinjska	8.459	9,5%	228	16,3	9,5%
Zasavska	1.539	1,7%	39	2,7	1,6%
Neznano, ostalo	579	0,6%	10	0,6	0,4%
Skupaj	89.157	100%	2.435	171,9	100%

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Največ od skupno 89.157 normirancev (Preglednica 17) je v letu 2024 opravljalo dejavnost v Osrednjeslovenski regiji z 32.154 oz. 36,1 %. Sledita ji Podravska in Gorenjska regija, obe s preko 10.000 zavezanci in deležem nad 11 %. Tri največje regije imajo skoraj 60 % delež pri številu zavezancev in 63 % delež pri davčni obveznosti. Skupaj so zavezanci v teh treh regijah imeli 108 mio evrov od 172 mio evrov davčne obveznosti normirancev v letu 2024.

Če po regijah primerjamo strukturo normirancev s strukturo zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na osnovi dejanskih prihodkov in odhodkov, opazimo, da ima Osrednjeslovenska regija pri številu normirancev za 11,5 odstotnih točk višji delež (36,1 % : 24,6 %), v Savinjski regiji pa je delež števila normirancev nižji za 4,2 odstotne točke glede na delež števila zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na osnovi dejanskih prihodkov in odhodkov. To kaže na to, da je v Osrednjeslovenski regiji večji delež zavezancev, ki opravljajo dejavnost z nizkimi dejanskimi odhodki, kar je značilno za storitvene dejavnosti.